

PREVENTIVNÍ PROGRAM CMŠ STUDÁNKA

Dokument je tvořen jako podklad pro strategii prevence sociálně patologických jevů v CMŠ Studánka.

Robert Fulghum :

**VŠECHNO, CO OPRAVDU POTŘEBUJI ZNÁT, JSEM SE NAUČIL
V MATEŘSKÉ ŠKOLCE**

*O všechno se rozděl. Hraj
fér.*

Nikoho nebij.

Vracej věci tam, kde jsi je našel.

Uklízej po sobě.

Neber si nic, co ti nepatří.

Když někomu ublížíš, řekni promiň.

Před jídlem si umyj ruce. Splachuj.

Teplé koláčky a studené mléko ti udělají dobře.

*Žij vyrovnaně - trochu se uč a trochu přemýšlej a
každý den trochu maluj a kresli a zpívej a tancuj
a hraj si a pracuj.*

Každý den odpoledne si zdřímni.

*Když vyrazíš do světa, dávej pozor na auta, chytň
někoho za ruku a drž se s ostatními pohromadě.*

Úvod:

Není třeba vytvářet specifický program, který by předal dětem předškolního věku větší objem konkrétních informací o drogách, alkoholu, jiných škodlivých látkách a jevech. Ani u starších věkových kategorií dětí nebyly takovéto nekomplexní postupy účinné.

Optimálním preventivním působením je důsledná realizace Rámcového programu pro předškolní vzdělávání. Využít lze další z možností moderní pedagogiky zejm. podněty vycházející z prvků programu „Začít spolu“. Pěstovat v dětech odpovědné jednání vzdělávacího programu „Pomoz mi, abych to dokázal sám“

Náš školní vzdělávací program „Všemi smysly, rozumem a srdcem“ je zárukou dosažení cílů výchovně vzdělávacího procesu a získání základních dovedností, poznatků, zkušeností a postojů (kompetencí). Preventivní program je přirozenou součástí těchto kompetencí.

Cílem preventivního programu CMŠ Studánka je v případě dětí předškolního věku v podstatě vhodnější mluvit o **preventivním působení** v naší mateřské škole. Základem prevence je vytvoření sociálních kompetencí dítěte, kdy si dítě prostřednictvím prožitkového učení osvojí schopnosti rozhodovat se, nést za svou volbu odpovědnost a poznávat její důsledky. Schopnost rozhodovat se je chápána jako předpoklad odpovědného jednání. **Odpovědné jednání je základní ochranný mechanismus.**

Formy preventivního programu v CMŠ Studánka: Rámcový program velmi podrobně pojednává o zásadách a formách optimálního předškolního vzdělávání a výchovy, která vede k žadoucím kompetencím. Zabývá se specifikou předškolního vzdělávání a rámcovými vzdělávacími cíli. Dále pak oblastmi předškolního vzdělávání, podmínkami a evaluací. Pro oblast prevence je dobře využitelná zejména kapitola týkající se psychosociálních podmínek a spoluúčasti rodičů na vzdělávání dětí. V našem ŠVP jsou tyto kapitoly podrobně rozpracovány.

V naší školce má každá třída ještě zpracovaný Třídní vzdělávací program, který je konkretizovaný pro daný třídní kolektiv a vychází aktuálního z ročního plánu. Každý rok je roční plán tematicky a motivačně odlišný a pro daný školní rok specifický.

Preventivní principy, o které se naše školka opírá:

- Partnerská spolupráce s rodiči – školka je místo k založení pozitivních a přirozených vztahů ke škole ze strany rodičů.
- Pedagogický přístup důvěry – formou „věřím ti“ že to dokážeš, dodržíš,
- Rodinná výchova je základ, na kterém školka staví.
- Rodiče jsou naši partneři.

Jedná se o tyto principy: křesťanská tradice, etické zásady, duchovní hodnoty, zdravý životní styl.

Děti nás dospěle oslovují jménem i my dospělí vč. provozních zaměstnanců se oslovujeme jménem.

Používáme pravidlo „P“ - pozdrav, poděkování, požádání o pomoc, prosba o prominutí.

Psychosociální podmínky, podmínky vzdělávání z hlediska pedagoga:

- Pedagogové průběžně, dle svých plánů, realizace, evaluace dětí, sebereflexe pedagoga a evaluace v celém teamu (učitel, asistent pedagoga, speciální pedagog, ostatní kolegové). Diskuse a sdílení na pedagogických poradách, v úzkém kruhu nebo individuálně pro vnitřní potřebu vyhodnocení kvality pedagogické práce.

Navození otevřeného a oboustranně prospěšného vztahu s rodiči je proces, do kterého jsou rodiče vtahováni prostřednictvím dětí. Pohodové, otevřené klima v mateřské škole, dítě aktivní, samostatné a sebejisté, zlepšuje spolupráci s rodiči a jejich podporu školní práce a samozřejmě rodiče zpětně pozitivně ovlivňuje. Rodiče zveme do běžného dění ve školce. Každé ráno začínáme „ranním úkolem“, který je napsaný na tabuli v šatně. Je to motivační začátek dne, jak pro děti, tak pro dospělého, který dítě do mš přivádí. Dospělí si s dítětem úkol přečte, společně jej splní a dále pokračují do třídy školky. Před předáním dítěte je ještě chvilka na hygienu, kterou děti samostatně vykonají, ale zodpovědnost v této chvíli trvá ještě na rodičích. Postupné odloučení probíhá až ve třídě. Společné pozdravení pedagoga, rozehrání ranních her, ukázka svých prací či sdílení oblíbené hračky, to vše probíhá během ranního loučení. Budujeme vztah vzájemného respektu a spolupráce mezi rodinou a školkou. Děti zažívají pocit bezpečí, komunikace s pedagogy je v dané chvíli za přítomnosti dětí. Vážíme si jeden druhého. Nabízíme pravidelné konzultace. Spolupracujeme s odborníky KPPP, SPC, klinický logoped, duchovní ...

Formy prevence:

Přiměřené vědomí vlastní důvěry.

Vztah k dětem a styl výchovy v sobě musí nést respekt dospělých vůči dětem. Umění říci „ne“ je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj. Děti se učí k vzájemnému respektu.

Během ranního kruhu sdílejí, platí zde pravidla pro předání slova, formou rituálů si osvojují denní režim. Zároveň respektujeme možnost předat slovo dál, bez slovního projevu. Důsledné, ale motivující vedení je nedílnou součástí denní praxe pedagogů i asistentů pedagoga. Formulace každý jsme jiný, ale společně tvoříme „krásnou duhu“ je heslem pro integraci. V jednotlivých třídách dětem vysvětlujeme jejich klady a následnou důležitost v celku třídního kolektivu. Během docházky v ranním kruhu zaznívá i kdo chybí, aby bylo zřejmé, že do kolektivu patří, i když není fyzicky přítomen.

Upevnění sebedůvěry dětí zabezpečují zejména pohybové aktivity, hry a hraní.

Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů. U vše těch to aktivit je nutné vědět, že společná tvorba a následné dodržení pravidel. Taktéž jejich vizualizace a opakování je platné po celou dobu pobytu ve školce. Denně zařazujeme dostatek pohybu, TV chvilky během řízených činností i v ranních hrách či i při OZČ. Pobyt venku máme za každého počasí. Trávení volného času se dotýkáme v naše ŠVP i v navozování digitálních kompetencí. Zde se dotýkáme jevu digi bez digi nebo jak efektivně trávit volný čas či světa za obrazovkou a prevencí kybershikany.

Upevňování zdravého životního stylu.

Děti vedeme k pěstování vlastní zeleniny, bylinek a ovoce na školkové zahradě. Následné ochutnávání vede k větší motivaci pro zpestření jídelníčku dětí.

Během sebeobsluhy si děti samostatně nalévají nápoje i polévku. Mají možnost pouze ochutnat. Platí společné domluvené pravidlo „co si nandám, to sním“. K obohacení a možnosti výběru slouží i ochutnávky malého množství pomazánky při svačince.

Potřebné **sebe rozvíjení** dítěte je vytvářeno osobní zkušeností dítěte. Je podporováno zejména prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení. Hra by neměla být dospělými příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost a estetické podněty i nácvik řešení konfliktů. Dospělí jsou pozorovatelé, partneři ve hře a rádci. Nejde o to naplnit dětskou mysl, ale probudit aktivní zájem

dítěte objevovat a uplatnit a ukázat co umí, co zvládne a dokáže společně s vrstevníky. Opět i při hře je důležité vědět, že společná pravidla platí i zde. Dospělý je často partnerem při hře a pravidla tedy pomáhá utvářet, ale i napomáhá k jejich dodržování svým příkladem ve hře komentářem a cíleným motivačním prvkem.

Hravě motivované činnosti dramatické, námětové a konstruktivní slouží k osvojování sebe rozvíjejícím potřebám. Zejména dramatické a námětové hry napomáhají k situačnímu učení. Vžívání se do různých rolí, role v teamu vrstevníků či kooperace mezi dětmi přispívá k prohloubení a ukotvení nastavených pravidel.

V každé třídě pracujeme na **společné tvorbě pravidel soužití v mš.** Samozřejmostí je společné tvoření, ale i následná vizualizace pro každodenní možnost nahlédnout na to, co jsme si domluvili. Společná pravidla soužití průběžně opakujeme. Během jednotlivých her či situací na ně upozorňujeme a důsledně společně s dětmi pravidla dodržujeme. Pravidla soužití formulujeme pozitivním směrem. „Neříkáme: Neběháme po školce! Říkáme: „Po školce chodíme pomalu a oparně“.

Aplikace **prožitkového učení:** dítě přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti. Zkušenosti získává především tím, že něco dělá, a to co dělá zároveň prožívá.

Nejčastěji v **dramatizaci, situačním učení a v katechezi.**

Sociální námětové hry a hraní rolí navozují modelové situace. Nabízejí možnosti zařadit se mezi své vrstevníky v dětské skupině a budovat mezi nimi své postavení. Zejména během projektových dnů můžeme nabízet a v dětech podporovat přirozené role v teamu, spolupráci či vymezení jednotlivých rolí. Děti se učí ohleduplnosti, společensky přijatelnému způsobu řešit konflikty a spory, spoluvytvářejí prostředí pohody ve třídě a dětské skupině.

Každý rok pracujeme s duchovní hodnotou (2023/24 - zodpovědnost.) Celý dokument je zpracován jako podpora duchovních aktivit, které jsou přirozenou součástí mš. Zodpovědnost vypichuje cíl, na který se letos soustředíme.

Další aktivitou jsou společné stavby, zde je důležitý prostor pro kooperaci dětí. Během stavby děti diskutují, hledají řešení navrhuji změny. **Přirozeně se učí jeden od druhého.**

Jako propojující prvek jsou i společné kresby, koláže, zde děti dospělého potřebují jen jako rádce a diváka. Viz. uplatnění principu „**Pomoz mi, abych to dokázal sám.**“

Jako důležitou preventivní složku připojujeme i „**práci s chybou**“ a následná možnost nápravy. I zde je provázení dětí od dospělých citlivým, ale důsledným vedením velice prospěšné. Děti mají možnost poznávat různé mechanismy, které slouží ke kontrole, sebekontrole či k pojmenování chyby. Hledají různá řešení. Společně si pomáhají a mají možnost pro nápravu a hledání poučení.

Důležitou složkou je **práce s emocemi**. Ve školce aplikujeme práci s emodji. Starší děti v přízemí mají právo se sebehodnotit při odchodu domů. Přiřazují svoji fotografii ke třem různým emodji. Je to jejich volba v individuálním podání. Dospělí (rodiče, děti) se mohou dotázat, ale musí respektovat tento dětský projev.

Pracujeme s emocemi i řízenou činností. Používáme metodiku Zippyho kamarádi. Předškolní děti celý rok touto metodikou společně pracují. Vyrábí si nového kamaráda Zippyho a společně se o něho starají. Na závěr roku, při pasování na „školáky“ získávají korunku od Zippyho. Zippy děti provází celým rokem a některá „zlatá“ pravidla přenášejí i běžných aktivit. Taktéž pracujeme s různými didaktickými materiály a obohacuje aktivity dětí o cílené pojmenování svých emocí.

Evaluace je nedílnou součástí života dětí i dospělých v naší školce. Všechny děti se učí pracovat s formou formativního hodnocení (využíváme semafor, emodji, slova i gesta). Taktéž nacházení vhodných slov pro pojmenování vl. prožitku, emoce.

Propojovacím prvem napříč školkou je navazování **spolupráce mezi třídami** a utváření přátelské atmosféry mezi třídami. Zde bychom chtěli vypíchnout „barevné dny“. Jeden den v měsíci, dle ročního plánu ozdobíme v dané barvě. Vzájemně se ve třídách navštívíme a budeme si sdílet aktivity k tomuto tématu.

Rituály v naší mš slouží k dětem cítit se bezpečně. Vědět co se bude po celý školkový den prožívat. Pro upevnění jistoty mají děti označená místa. Každý má svou značku, která mu vymezuje jeho prostor pro ukládání věcí, bezpečné místo k sezení, označení svého „šuplíčku“ pro uschování tvorby....

1. Sdílení dobré praxe mezi pedagogy a asistenty napříč školkou je aktivitou, která má pomoci v utváření dobrých vztahů mezi personálem. Zároveň možnost prezentovat svou činnost. Nastavené dvojice každý měsíc sdílí krátký report. Na pedagogické poradě či formou on-line předají „svůj“ okruh činností v dané oblasti. **Sdílení dobré praxe mezi třídami školní rok 2024_25**: Katecheze – , Eko a polytechnika – , Tělocvik – , Kuchyňka – , Výtvarka a rukodělné práce – , Logopedie a Elkonin –

Na každé třídě si za vedení teamu zodpovídají třídní učitelky. Asistentky pedagoga se plně podílejí na výchovně vzdělávací činnosti ve třídě, které je v souladu s RVP PV.

Vymezení osobního prostoru mají všichni dospělí v zázemí školky. Děti i rodiče respektují, kam nevstupujeme a proč. Každý v teamu ví, jakou má roli i povinnosti.

Součástí primární prevence je i volba odpočinku. Pro děti i dospělé k tomuto účelu slouží relaxační místnost. V každé třídě je taktéž relaxační koutek. Děti vědí, že i zde platí pravidla a respekt k druhému, který odpočívá.

Výchovně pedagogická práce v naší školce spočívající v prožitku dítěte a je zdrojem pohody.

Osvojené kompetence v sebe rozvíjení předškolních dětí a získané kompetence v oblasti prevence:

- ✓ znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
- ✓ rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- ✓ zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
- ✓ napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)
- ✓ mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)
- ✓ vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- ✓ společně tvořit a dodržovat pravidla společného soužití ve skupině
- ✓ hodnotit své chování i chování druhých
- ✓ mít a hájit vlastní názor
- ✓ akceptovat kompetentní autoritu
- ✓ vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- ✓ přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- ✓ vědět, že je více možností řešení konfliktů
- ✓ kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- ✓ chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role
- ✓ spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

Dokumenty, které se spolupodílejí na primární prevenci v CMŠ Studánka:

- ŠVP
- TVP
- Roční plán
- Duchovní hodnota roku
- Školní řád

Závěr:

Psychosociální podmínky z našeho ŠVP Všemi smysly, rozumem a srdcem

Pro naplňování cílů výchovně – vzdělávacího procesu se snažíme o vytvoření přátelského a vstřícného prostředí. Prioritou CMŠ Studánka je vytvořit bezpečné, klidné prostředí, které je založeno na pěstování dobrých vztahů, důvěře a toleranci. Usilujeme o to, aby se děti i dospělí cítili v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně a bezpečně. Spolupodílíme se na tom, aby třída byla pro děti kamarádkým prostředím, v němž jsou děti rády.

Všechny děti v naší mateřské škole mají stejná práva, stejné možnosti i povinnosti. Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí, vyplývajících z řádu chování, norem a pravidel, které jsou ve škole stanoveny a spoluvytvářeny.

V následujícím školním roce 2024-25 chceme podporovat duševní zdraví předškolních dětí a pracovat dle emočně-sociálního programu Zipyho kamarádi. Celý pedagogický sbor bude proškolen a následně odborně veden v praxi jejich ped. práce v CMŠ Studánka. Metodických vedení a především sdílení zkušeností z praxe za podpory zkušeného lektora, budeme využívat na prohloubení dovedností práce s metodikami Zipyho kamarádi a řešení případných obtížných situací.

Zaměstnanci i děti jsou s dokumentem průběžně seznamováni a obsah tohoto dokumentu je implementován do každodenní praxe výchovně vzdělávacího procesu.

Tento plán sestavil kolektiv CMŠ Studánka.

Veronika Koběřská
ředitelka CMŠ Studánka